

שמעתא עמיקתא

גליון ת"כ | פרשת בהר - בחול אמור | תשפ"ב | קהילת הניכוי הישיבות | רמות ב' | ירושלים תובכ"א

פניני הלכה

בביאור דברי הפסוק "תספרו חמשים יום"

אמרה **התורה** (ויקרא כ"ג ט"ו-ט"ז) "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה, שבע שבתות תמימות תהיינה. עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'". והנה דברי הפסוק נראים כסותרים זה את זה, דמתחילה קאמר "שבע שבתות תמימות", וכן הוא בספר דברים (ט"ז ט"ו) "שבעה שבעת תספר לך", ומאידך בפסוק שלאחריו נאמר "תספרו חמשים יום".

וברש"י (בביאורו על התורה ויקרא שם) ביאר - עד ממחרת השבת השביעית תספרו - ולא עד בכלל, והן ארבעים ותשע יום. חמשים יום והקרבתם - ביום החמישי תקריבוהו. ואומר אני זה מדרשו, אבל פשוטו, עד ממחרת השבת השביעית שהוא יום חמשים תספרו, אי"נ ומקרא מסורס הוא. עכ"ל. וכיוצא בביאור התוס' במנחות (סה: ד"ה כתוב אחד).

אולם **הרא"ש** (פסחים סוף פרק ע"פ ט"ו מ"י) כתב - יש מקשין כיון דקרא קאמר תספרו חמשים יום, למה אין אנו מוניין אלא תשע וארבעים יום, ודוחקין לפרש הפסוק עד ממחרת השבת שהוא יום חמשים תספרו, אי"נ חמשים יום והקרבתם דבתרי קאי והכי קאמר עד ממחרת השבת תספרו ולא עד בכלל, חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'. ולי נראה שאין אנו צריכים לדחוקות הללו, כיון דכתב ביה בהדיא שבעה שבעות תספר לך, אין לספור יותר משבעה שבעות, ותספרו חמשים יום לא קשיא מיד, שכן דרך המקרא כשמגיע לסכום עשירית פחות אחת מונה אותו בחשבון עשירית ואינו משגיח על חסרון האחד. וכיוצא כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים (בראשית מ) וכן ארבעים יכנו (דברים כ"ה).

ודבריו צ"ב כממה דוכתי בש"ס, חדא דהא גבי נפש בית יעקב מקשינן להדיא בגמ' **בב"ב** (ק"ג:) בעי מיניה אבא חליפא קרוינא מרבי חיאי בר אבא, בכללך אתה מוצא שבעים (וברש"י) בכללך של ישראל שבאו למצרים אתה מוצא כל הנפש לבית יעקב הבאה למצרימה שבעים), ובפרטן אתה מוצא שבעים חסר אחת וכו', אמר ר' חמא בר חנינא זו יוכבד שהורתה בדרך לילדתה בין החומות. וחזינן דס"ל לגמ' דרך התורה לדייק במנין הפרט. והיינו ממש דברי דברי הרא"ש.

ועוד מציינו **ביקדושין** (פ"ה) תניא אידך ובני ישראל אכלו את המן ארבעים יום, וכי ארבעים שנה אכלו, והלא ארבעים חסר שלושים יום אכלו, אלא לומר לך עונות שהוציאו ממצרים טעמו בהם טעם מן. וחזינן דק"ל לברייתא אפי' בחסרון שלושים יום מארבעים שנה מלאות.

וכבר הקשה כן **הבאר היטב** (ס"י תפ"ט ס"ק יז). וצ"ן לדברי **היז אהרן** (גמ' אר"א א"ב פ"ג ז"ל - אוי"ח ת"י תפ"ט). ע"ש דגם תמה כן, והוסף עוד לתמוה מדברי **התורת כהנים** (פרשת אמור פי"ב ב') וז"ל תספרו חמשים יום, לכול יספור חמשים יום ויקדש חמשים ואחד, ת"ל שבע שבתות תמימות וכו', הא כיצד מנה מ"ט וקדש יום חמשים כיוכל. ע"כ.

והגרי"ם קניבסקי זצ"ל בספרו ברכת פ"ך (בהקדמה לפרפראות על סדר הפרשיות בעהרה) הקשה נמי מדברי הגמ' בב"ב ומדברי הגמ' הנזכרת ביקדושין, וכתב ליישב דאפשר דזקא כשבא הדיבור להבא לבגון תספרו חמשים יום, ארבעים יכנו? אמרינן דבמספר חסר אחד אין מקפידים ונקרא בגדר מספר שלם, אבל כשהכתוב מדבר על עבר ההודיע מה שכבר היה, אין דרכו לומר אלא המספר המדוקדק. עכ"ל.

ודבריו צ"ב דהא הרא"ש עצמו מיייתי לההיא קרא דכל נפש הבאה ליעקב מצרימה שבעים, כדבר שאין הכתוב מקפיד במיינו עד חסרו אחד. וכבר עמד על הקושיא מדברי הגמ' בב"ב **בקרנן נתנאל** (פסחים שם אות ג'), וכתב די"ל דהתם לא שאל מקרא דכל נפש הבאה ליעקב מצרימה שבעים, אלא מזה דבכללך אתה מוצא שבעים, ובפרטן אתה מוצא שישים ותשע, דקאמר אלא בני לאה שלשים ושלש, ובפרטן ליתא התם אלא ל"ב. ומדוקדק דאמר בכללך אתה מוצא שבעים, וזה הלשון מוצא, דהוי ליה להקשות כתיב כל נפש הבאה ליעקב מצרימה שבעים, אלא מקרא לא היו ק"ל כמ"ש הרא"ש. והא דלא

משיעורי הרה"ג הרב יוחנן בורגה שליט"א מו"ץ וראש כולל הוראה רמות ב'

שמעתא אליבא דהלכתא

האם מותר לקטנים לשחק משחקי אוהלים בשבת

א. עשיית וסתירת אהל בשבת וביו"ט. ב. עשיית אהל עראי בשבת בשנינו. ג. צריך לאויר שתחתיו. ד. עשיית גג ללא מחיצות. ה. עשיית אהל שאין לו ד' מחיצות ואינו צריך לאויר שתחתיו. ו. גדר צריך לאויר שתחתיו. ז. עושה הגג לכבוד. ח. עושה גג לשם משחק. ט. אוהל ע"י משחק.

א. עשיית וסתירת אהל בשבת וביו"ט (שבת פ"א ה"ט) וכת' **הרמב"ם** (שבת פ"א ה"ט) דזה תולדת בונה. וכ"כ **המ"ב** (ס"ק א'). ואיתא עוד שם (ק"ה ו-ק"ו): אין עושין אהל עראי ביו"ט, וא"צ לומר בשבת. וכן פסק **השו"ע** (ס"י שטו). וביאר **הרמב"ם** (פכ"ב ה"כ"ז) טעמא גזירה שמא יעשה או יסתור אהל קבוע. וכ"כ **התוס'** (ק"ו ד"ה דרבנן). וכן הביא **המ"ב** (שם). וע"י **בשו"ע** (ס"ע ד), **במ"א** (ס"ק ד) ו**במ"ב** (ס"ק א') שמבואר דאהל עראי שאסור לנטותו אסור לסותרו. וע"י **בשו"ע וברמ"א** (ס"ע א') שנקטו ע"פ **הש"ס שבת** (ק"ה): וביאור **התוס'** דמחיצה עראית מותרת, אבל אם היא מתרת אסורה, דלא כרש"י שהתיר עשיית מחיצה אף שהיא מתרת.

וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים. להיות צל לאהל מן החמה. וכן הביא **בעולת שבת** (שם) דאהל עראי היינו כגון שעושה לפי שעה. וכן הביא **המ"ב** (ס"ק ג, יב ו-לה). וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים.

ב. עשיית אהל עראי בשבת בשנינו (שבת פ"א ה"ט) וכת' **הרמב"ם** (שבת פ"א ה"ט) דזה תולדת בונה. וכ"כ **המ"ב** (ס"ק א'). ואיתא עוד שם (ק"ה ו-ק"ו): אין עושין אהל עראי ביו"ט, וא"צ לומר בשבת. וכן פסק **השו"ע** (ס"י שטו). וביאר **הרמב"ם** (פכ"ב ה"כ"ז) טעמא גזירה שמא יעשה או יסתור אהל קבוע. וכ"כ **התוס'** (ק"ו ד"ה דרבנן). וכן הביא **המ"ב** (שם). וע"י **בשו"ע** (ס"ע ד), **במ"א** (ס"ק ד) ו**במ"ב** (ס"ק א') שמבואר דאהל עראי שאסור לנטותו אסור לסותרו. וע"י **בשו"ע וברמ"א** (ס"ע א') שנקטו ע"פ **הש"ס שבת** (ק"ה): וביאור **התוס'** דמחיצה עראית מותרת, אבל אם היא מתרת אסורה, דלא כרש"י שהתיר עשיית מחיצה אף שהיא מתרת.

וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים. להיות צל לאהל מן החמה. וכן הביא **בעולת שבת** (שם) דאהל עראי היינו כגון שעושה לפי שעה. וכן הביא **המ"ב** (ס"ק ג, יב ו-לה). וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים.

ג. צריך לאויר שתחתיו (שבת פ"א ה"ט) וכת' **הרמב"ם** (שבת פ"א ה"ט) דזה תולדת בונה. וכ"כ **המ"ב** (ס"ק א'). ואיתא עוד שם (ק"ה ו-ק"ו): אין עושין אהל עראי ביו"ט, וא"צ לומר בשבת. וכן פסק **השו"ע** (ס"י שטו). וביאר **הרמב"ם** (פכ"ב ה"כ"ז) טעמא גזירה שמא יעשה או יסתור אהל קבוע. וכ"כ **התוס'** (ק"ו ד"ה דרבנן). וכן הביא **המ"ב** (שם). וע"י **בשו"ע** (ס"ע ד), **במ"א** (ס"ק ד) ו**במ"ב** (ס"ק א') שמבואר דאהל עראי שאסור לנטותו אסור לסותרו. וע"י **בשו"ע וברמ"א** (ס"ע א') שנקטו ע"פ **הש"ס שבת** (ק"ה): וביאור **התוס'** דמחיצה עראית מותרת, אבל אם היא מתרת אסורה, דלא כרש"י שהתיר עשיית מחיצה אף שהיא מתרת.

וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים. להיות צל לאהל מן החמה. וכן הביא **בעולת שבת** (שם) דאהל עראי היינו כגון שעושה לפי שעה. וכן הביא **המ"ב** (ס"ק ג, יב ו-לה). וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים.

ד. עשיית גג ללא מחיצות (שבת פ"א ה"ט) וכת' **הרמב"ם** (שבת פ"א ה"ט) דזה תולדת בונה. וכ"כ **המ"ב** (ס"ק א'). ואיתא עוד שם (ק"ה ו-ק"ו): אין עושין אהל עראי ביו"ט, וא"צ לומר בשבת. וכן פסק **השו"ע** (ס"י שטו). וביאר **הרמב"ם** (פכ"ב ה"כ"ז) טעמא גזירה שמא יעשה או יסתור אהל קבוע. וכ"כ **התוס'** (ק"ו ד"ה דרבנן). וכן הביא **המ"ב** (שם). וע"י **בשו"ע** (ס"ע ד), **במ"א** (ס"ק ד) ו**במ"ב** (ס"ק א') שמבואר דאהל עראי שאסור לנטותו אסור לסותרו. וע"י **בשו"ע וברמ"א** (ס"ע א') שנקטו ע"פ **הש"ס שבת** (ק"ה): וביאור **התוס'** דמחיצה עראית מותרת, אבל אם היא מתרת אסורה, דלא כרש"י שהתיר עשיית מחיצה אף שהיא מתרת.

וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים. להיות צל לאהל מן החמה. וכן הביא **בעולת שבת** (שם) דאהל עראי היינו כגון שעושה לפי שעה. וכן הביא **המ"ב** (ס"ק ג, יב ו-לה). וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים.

וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים. להיות צל לאהל מן החמה. וכן הביא **בעולת שבת** (שם) דאהל עראי היינו כגון שעושה לפי שעה. וכן הביא **המ"ב** (ס"ק ג, יב ו-לה). וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים.

וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים. להיות צל לאהל מן החמה. וכן הביא **בעולת שבת** (שם) דאהל עראי היינו כגון שעושה לפי שעה. וכן הביא **המ"ב** (ס"ק ג, יב ו-לה). וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים.

וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים. להיות צל לאהל מן החמה. וכן הביא **בעולת שבת** (שם) דאהל עראי היינו כגון שעושה לפי שעה. וכן הביא **המ"ב** (ס"ק ג, יב ו-לה). וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים.

וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים. להיות צל לאהל מן החמה. וכן הביא **בעולת שבת** (שם) דאהל עראי היינו כגון שעושה לפי שעה. וכן הביא **המ"ב** (ס"ק ג, יב ו-לה). וע"י **בפמ"ג** (ס"ו שטו א"י א"י ס"ק א') ו**בנתפאר"י** (לכלכלת שבת בונה אות ב) שכת' די"ל דקבע הוא ח' - ט' ימים.

